Iusta et Iure
Lib. 1.

Inc.ª q.ª 1.ª Etc.

De Iusta et Iure.

Questiones.

Questio 1.ª

De Nat.ª Iusti et Iurij.

Art.º 1.º

Quomodo definiat Iustitia.

Multipl.ter pt illigi hoc eodem iusto: pt sumit pro qua sanctissimante eraquo remissi
ory et amici bñ iusti dicunt. a.º pt sumi pro collectione oiū virtutū in quo senso
d.r Ioseph. et Euangelista canonizat ut iusti ubiq.ª. Hieronymy recendo inquit q.
iustus hic virtuosus omnis dicit. a.º solet accipi iusta pro peculiari virtute. et unus
ex 4.or Cardinalib.º et sic bñ sensu illa hic et meine accipimus exa in mandato et iuri:
ende quomodo definiat: unde.

Constans iusta i constans et perpetua voluntas ius suum unicuiq: tribuendi. ita d.r Thy et coll
Scholastici et iuris consulti.

Ly constans explicat. dicit constans et perpetua voluntas quo patet q stante hac gen.ª q hoc in conue:
:nit iusta cū cæteris virtutib.º uidelicet iustitia: in hanc q difficile inuoluit a cæp:
quia haly constans i perpetuum saltē dato modo pro ut ipsemet dnen trans:
:gens scribit ad ly dicit ius suum unicuiq: tribuendi. ly quo patet ly dicit distinguit
iusta a cæteris virtutib.º erat sola uersat circa ius alterius tanquam circa proprium obl.º sola
enim dicit tribuere alteri id q.d ipsi debitū est.

Alius dicit q.d iusta est habitus in uoluntate habens facultatem definiendi
in ordine ad proximū et iusta definit in ordine ad tribuendū unicuiq: suum. habi:
:endo de obl.º iusto stante uti q.d iusta mala tribuit obl.º forte uendita d.b
tribuendo est obl.º attributum. hoc in obl.º a iusta intendit hoc q.d habitus constans i
perpetuus iusta de uirtute alterius intendit in tribuendo alteri q.d suum et non pro:
:prium dicit exercere iustus ad se ipsum quare si amicus supponit creatura alteri
existenti iusta deberet exercere non posset.

Alius dicit q.d iusta est uirtus spectante ad actus rectificandos ordinē ad ipsum et eundem ordi:
:nem ita d.s Thomas. quod dicit iusta non ordinat ad diuigendum actus ad cognoscendum
nec iusti dicimur uiros q uita alios cognoscamus ut notat d.s Chr.ª quia dno spl.
:iter potest cognoscere se ipsum differre et ad augendum malitiam opp.ti iusti nec ad
dem ordinat ad appetitum sensitiuum q.d independ.ter ab appetitu sensitiuo potest

exercere iustã gentã inter Angelos appetitus se inuicẽ rauenby immoderatus inter eos: uel quolibet motus sensibilis rauis equalitas indecens gressus rotus et huiusmodi ad uolũtẽ.

Hinc est q. iustã differe ipse ab alijs uirtutibꝫ morallibꝫ quia in competit diuersis ad diuersa competit tamen ista sed religio uirtus competit diuersa diuersis unicuiq; in. et ad diuersa diuersimode. Vnde q. huc sunt uirtutes ethice specialiter ordinate.

Circa hanc uirtutem dantur quinq; uitia que sunt ad alterum quia obedientia quia ad superiorem uitia que sunt ad equalem et patriam uel ciuem que uocant inobedientia non distinguunt ipsa a iustitia. Quatuor uitia sunt ad alterum adhuc in specie distinguunt nouem. Hoc est ad alterum [illegible] et solo fundamento conuenientie specie. Primum est genericum de facto in obedientia sinuiditas. s. unus ad alterum et tria genericum distinguntur inter se distinguitur ipse a iustitia quia iustitia est uirtus ad alterum uel ad plures uel ad omnes.

Art. II.

De diuina Iustitia.

Explicata quidditate iustitie remanet agendum de eius diuisione unde sicut dicebamus iustitia importat debitum alicui et totaliter est iustitia quo habitus est aliquis uel respectus ad alterum. Et est assignatus respectus ad alterum in quantum est bene ordinatus regulatiue. i. respectus et inclinatus seu inclinatiua potentia quia circa dicunt huiusmodi respectus et habitus ad totum seu ad ipsum totum quod est ens. i. totum quod est ens simpliciter ad totum quod est ens simpliciter. iustitia in respectu quidem iustitia communitatis in. quidem iustitia legalis in. 2a. iustitia quidem distributiua est iustitia unde 4a. quidem iustitia commutatiua legalis distributiua et quidem et singularis existit.

Iustitia commutatiua que et quattuor et rigorosa dicitur. que ad dictum commodum ipsa dicitur et dicitur quidem constat quidem dicta rigorosa ipsa sola uocatur iuris stricti et rigorosi stricte quidem et equalitas ualitatis quidem uocantur politicum quidem et quadam alia iura in quibus rigorosa dicitur quattuor et dicitur particularis dicitur iustitia regula regulatiua quidem et quattuor particularis dicitur quidem et quattuor uocatur quidem et quattuor uocatur quidem et quattuor uocat

propter inhabitandi. propter egestatem rerum quibus homines indigent.

Art. iv.

Quid sit ius et quomodo dividat.

Nomen iuris tripliciter accipitur. Nam ius interdum dicitur lex. Interdum ius dicitur quicquid iuste constituitur. Interdum ius dicitur ars quedam. Ius dicitur lex. Ut cum dicimus. Ius est quod quisque populus sibi constituit. Quod quisque populus sibi constituit. Id proprium est ipsius populi. Vocatur autem ius civile. Quasi quod ius proprium ciuitatis sit. Non autem dicimus hoc ius civile. Quasi quod ius tantum ad ciues pertineat. Sed ius civile dicimus. Quod ius quisque populus sibi constituit. Id ipsius proprium est. Vocatur autem ius civile. Quasi ius proprium ipsius civitatis. Ius autem gentium. Quasi quo iure omnes gentes utuntur. Quod ius naturale quoque omnes homines utuntur. Ius autem naturale. Quasi quo iure omnia animalia utuntur. Ius autem naturale. Quasi quo iure omnia animalia utuntur. Ius autem naturale. Quasi quo iure omnia animalia utuntur.

Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur.

Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur.

Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur.

Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur. Ius autem civile. Quasi quo iure omnes homines utuntur.

Questio II.

De Dominio.

Art. I.

Quid sit dominium rerum temporalium.

aliquem habis quibd illoy, unde in prejudicij dñi alienare vigore legis de probibi:
:nibus ut notat Molina tractu 2°

Contra 2° filius familiæ sunt inventa in bonis adventitijs non tñ ea de quibus
ius utendi fruendi regulariter loquor. scil. sanctum a legib⁹ præsertim lege
Imperatorum de bonis quæ filius ex alia causa.

Hinc nec filius familiæ pot disponere de bonis adventitijs invito illo qui usufructua:
:rius est nec Pater pot disponere invito filio qui proprietarius est hinc si filius
emancipet ea ratione evocabit unde habuit ea fortunæ aquisita ibi stando fortunæ
ut inde emat vineam erit quibd fructus ipsius spectabunt ad filium

Excipe tñ aliquos casus in quibus et fructus bonorum adventitiorum ad filium non ad Patrem spectat
ut cum notant doctores. p.e si Pater filio usufructum condonet cum onere: faciendi
ut probat Molina disputatione 80. n. 4. si alicui filio donet cum ea conditione ut pro
filium suum ducat uxorem et ille ad id se obligat vel ea lege
alias. Si vero Pater de bonis quæ filium. 4. donec occurrit quod bonorum
:rum causa inducunt ad ea ducendum. quasi contrarium quod si filius alio
donec ad id recipiat si filius aliter emolumenta non dicerit.

Corollario. quo ad bona profectitia filij familiæ nec usu fructu regulariter cau:
:sat nec dicit dominium. sic statuunt leges et quod et nihil statuerent nihil
adhuc juris filius in possessione bona comparet ga nullus privilegium ei
ebrij fundamentum et remedium concedendum.

Hinc non mirum ius ut filius familiæ in profectitijs bonis de facto exhibendum vel:
:lequid ad quod dicitur habet usufructum et non alius ius nec Pater prodigo ea
dispendat nec de ipsis in rui pericula testari possit &c.

Dixi regulariter ga sunt aliqua bona quæ de facto proficiscuntur adeoque profectitia
sicut et dicta sunt mortis causa donata filio a patre aduc in potestate constituto cum
dominium et usufructus spectat ad filium et notat Molina disputatione 83. talia sunt
quæ filius dant in dotem quæ filio statuuntur ad matrimonium ad sacros ordines suscipiendos
quæ denique filio a Patre donantur ad nuptias.

Aliqui volunt casus quos hic propono. movisse ut introducat filius Pater vellicet
suos filios. Petrus Ancilla Paulo succedens quod habuit quia casu invenerat

Quarty si alique deffendu ia compensacion dyne damno illato cruciatu infamie &c. dum
in p.ti ardua ex facto non exortis recusy ita ida subrogabis Bibula subrogatus compensa
induet eccide nad.

Quarty si alique hucusq suaserunt hucusq. et siqui scribi absurdy nad capitalij.

Quinty si alique sibi reservabat de concessis de usu destructionis et ipsa vendendo alique inu
uendo percipiat et hoc idem agat iuxta et siqui se dney non censeat inuitis, ac spontaneis scribi
in oib; hiis ego cassi reuoco et pro nullis habeo dnij
ga in ipsis id incipit et omittere voluerunt et nullius adeo existi.

Aut. V.

De Regulavid dnio.

Omnes ppi Regulares sunt in cor et custodia sedis apostolice dnij
Ex quibus ex Concilio lateran. cap. 23 cap. 3. de regularib; ubi apostol. constituit ut monasteria ad
minus quadraginta duorum fratrum sint constituta et possideve licead et exapti
tamen domos suas, et multo volentes regulam S. Benedicti ad observandum militanter quia
percipit concludet Capitulum ppi omnes canonicos regulares quidq; aquirent Monachi aquirunt mo
nasterio postmonasterio aquirit ppi et capax dnij nec obstat quod proponit Regulares dicatq;
diuinare bona immobilia aut obligia prestita obligitia hoc non esse gesta iuxta
dicendum legis dictum.

Omnes ppi Regulares particulari sunt incapaces dnij ita ea bona fortune. dixit civica bona
fortuna nec viuendi famem et vite bona stent iis nec ipso aut solemnis uotis aut legis dis
cant quiuent.

Et quia ut dicit ppi Religiosi aquirunt ea q aquirat non ut dicit monasterio aquirunt pa
dnij et incapaces. Confirmat Concilium Trid. sessione 25 de regularib. cap. 2. dicendo multa bona prius ab ipsis
habita proueniebant ex ipsa communi vitandi incapacitate dum uenit ppi in huiusmodi Reg
ulares et penitus omnes dicit incapaces dnij.

Dicit ppi Regulares sunt incapaces dnij maxime uoti uoti paupertati ut hoc non possint ut
ga uotum est dicit quod dicitur uotum paupertati ut non habeat potestatem de ipsis uotum paupertati
et quidem uotum est dicit quod dicitur uotum paupertati ut non habeat potestatem de ipsis uotum paupertati
ga dicit uotum paupertati quiantum dicitur uotum est dicit quod dicitur uotum paupertati ut non habeat
omnes etiam dicit uotum paupertati solemne et non est dicit quod dicitur uotum paupertati incapaces

...

Art: VI.

De Clericorum bonis.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Jeuenis p. ad ho. ist dñi proprietatis.

Premind. seue proprid. ab vigorosi dñi in proprid. uitd. e. cod. a. d. ff. 64. b. s.

Li. ponemo. ut dñi dñi in ciuit. sed. seuere dñi dñi in proprid. uitd. seuere dñi dñi in ciuit. ad mi. pariet. ga. pone. disponere de proprid. uitd. e. pone. disponere de ciuit. cum. b. dñi e. ciuit. uitd. p. ma. dñi. e. alig. uestiu. sed. uendere. sed. numo. dicit. uendere. ad. ciuit. pagan. : mo. i. proprii. dñi. qui. ciuit.

Li. ho. non ist facultas legitima disponendi. i. uendere. ciuit. e. de. ff. de destruendis. pomu. ist. be. congua. pariet. p. anneg. ist. hanc facultas. a. disponendi legis natis. nec. dñi. nec. liuma. p. non ist facultas. legitima. p. a. ~~quo~~ ad singulas p. non ht. facultas. a. disponendi legis. natis. p. ho. natis. conuenit. a. sui. destruendi. ciuit. i. dñi. a. singulis. ciuitatis. inclusa. in proprid. conseruand. non. a. disponendi legis. dicit. p. ut. : uicit. prohibet. succedit. quouis. n. ist. absolute. dñi. sit. ut. ~~ipsi~~ ipsi. ho. amat. uacuam. dñi. uitd. et. mouit. non. dicit. a. disponendi legis. huiusmodi. p. ho. secuere. confirmat. succedit. : dicit. ut. tam. dñi. sit. mouit. compatibi. mouit. multat. et. accipiat. : a. ciuitate. p. ipso. accipiat.

Juuenis p. ad ho. ist dñi proprietatis. facere. ad. honoris.

Capitu. cod. ut. p. p. famam. dñi. sua. p. ho. ist. dicit. in proprid. famam. confirmat. p. dñi. unusquisq. : dicit. dñi. sua. famam. redep. ut. ea. disponendi legis. huiusmodi. maiorib. consentiat. quod. ad. alienand.

Dicit. ut. uitd. dicit. dñi. sua. : bona. ho. non. dicit. e. proprietatis. uitd. p. ut. de. sed. in. tantum. uitd. dicit. dñi. sua. in. p. non. dñi. sed. usuarii. : huiusmodi. uitd. ho. non. dicit. dñi. usuarii. sua. facere. p. dicit. facere. uidet. ho. seuere. dicit. dñi. uitd. de. ut. ea. sua. uoce. dñi. sed. non. e. sua. dñi. uoce. uitd. p. p. mi. usuarii. dñi. tenuit. p. ciuitas. conseruare. uidet. dicit. : usuarii. ut. patet. dñi. uitd. p. ho. non. tenuit. conseruare. proprid. famam. p. p. mi. exemplo. diuidit. dicit. qui. falso. accusat. offensionis. ut. ea. accusatio. abstinuerat. ut. patet. in. l. Libro. Mathei. Ideo. ho. ordinem. prudentie. alig. : qui. dicit. e. in. causa. proprie. fame. non. debet. iudicare. : causa. sed. ut. accusatio. dicit. p. iudex. confirmat. p. honor. ex. causa. p. p. Ideo. cum. testibus. uitd. p. uitd. accusatio. non. dicit. qui. proprid. accusatio. sed. dñi.

Item. ho. non. peccauit. ut. p. ho. ut. testis. ex. qui. ipsi. infamat. ut. dicit. dicit. p. uitd. ex. uiuit. qui. : dicit. ut. testis. affirmat. Valentin. sicut. habet. : habiti. causa. negat. sicut. p.

quo ad ea que spectant ad ius canonicum absolute nec in genere explicate negatiue seu contradictorie nec sub certis speciebus nec quoad aliquos alios prosequendum nec quo ad iuris dictum nec quo ad proprietates iuridicas spectantes ad iuris dictum ecclesiasticum et imperiale non habet locum sed generaliter introductiua sit et proprietates habet &c.

Obiicitur contra predicta quod ius gentium nequit destruere bonos proprietates spectantes ad ius gentium negatiue sed introducere ea quae ius gentium nequit tollere ergo ius gentium nequit tollere bonos proprietates spectantes ad ius canonicum &c.

Dicendum quod ius gentium tollere potest bonos proprietates spectantes ad ius canonicum conditionate cum absolute non tollat bonos proprietates spectantes ad ius canonicum quia proprietates predictorum iurium gentium positiue possunt tollere tales proprietates.

Sed obiicitur si ius gentium tollere posset bonos proprietates spectantes ad ius canonicum pateret quod ius infernum nequit conuincere ius caelum primo &c. quod falsum est quia permittit et iudicare malos furem punire &c. Sed antecedens patet &c. Si ius gentium tollere posset bonos proprietates spectantes ad ius canonicum absolute permittit conuincere &c. Sed antecedens patet quia tale ius diuinum conditionate permittit conuincere &c. Probatur minor quia quem potius obsequium iuris naturalis tollendo et furando bona proximi &c.

Obiicitur contra bonos proprietates spectantes ad ius canonicum non sunt bonos proprietates spectantes ad ius gentium ergo ius gentium non potest inducere bonos proprietates spectantes ad ius canonicum.

Dicendum quod bonos proprietates spectantes ad ius canonicum approbando et non inducendo ad quod dicitur quod bonos proprietates spectantes ad ius gentium inducendo id est naturaliter approbando quia declarando seruandas et quomodo non expedit facere et quomodo expedit seruandas et quomodo non expedit seruare et quomodo expedit seruare ad seruandam tranquillitatem pacis et iustitiae et bonum in seruando finem malum in seruando &c.

Hinc patet secundo et inducendo quod ius gentium bonos proprietates spectantes ad ius canonicum non inducendo sed approbando declarando quatenus et quomodo bonos proprietates spectantes ad ius canonicum approbant conuenit per illationem dari et iustificationem adeo ut bonum sit faciendum &c.

Nigeria regula iuridica seruandi legis subordinatae concordia debita iudicandi cauendi nunquam

Vixi nichil lege humana ga possunt leges dnio vsq; inventay alligi adiudicare aliquid de facto specialiter cum eo quę non sit occupanti de alligi adiudicanti. sed a bonis vacantibus de bonis eor quę ab intestato decedunt nulle leges vel ius scripte applicant fiscalibus ergo vacantia debent cedere fisco. 2° thesaurus casu inventus infundo alieno: iuste cedit ei qui dare iah inventor ostendit dnio. 3° thesaurus de vetustate. thesaurus de inventis aliquibus alijs: contenta dni infundo alieno tolli cedere dno fundi. Instituta loco citato. 4° de rebus thesaurus ex casu inventis bonis fiscalibus applicari. ubi notat leges huiusmodi quę ad illos casus vidi casy videri possunt generaliter ante sententiam judicis non obligare in conscia.

Leges has leges eay tolent in unaquaq; provincia conditas municipales de bonis inventis diuersimode disponentes quę licent in uigore nec cum conscientia: ymmo tenent non obligare ante sententiam.

Rubr. III.

De bonis quę carent sub alterius dnio.

Bona quę adhuc sunt sub alterius dnio 5° dividunt alicui à cui sub dno nascis alicui quia sub dno eius non ty de bonis fiscalibus agendum de restitutione de bonis 5° gentil. in vsq; de bonis ecclesiasticis ingressi quę ecclesie 5° possunt ad eius manus venire. 5° ex delicto pene in furto rixa: furto pena alicui remitti taxat propio et ante solutam remitti cum alicui dimissit nec ultra compatuit. 5° ex casu ut si alicui vacent à amissa inventa et sub nascis sibi meis meneriat ad eius vsum. de eo de restitutione si cui bona sint alicui incerto regulariq; sunt evagantia in beneficia dni ut si habitor senta solute et aliquos alios.

Rubr. nemo pt ad libitu disponere de talib; bonis sed tantu iusta mundi prouidentia dni sui eay dny prouidentiay de talia bona evogent in eay beneficia: patet ga dicto regula talia mi pt ga nemo prouidit iacturę sui go de unaquaq; prouidi et utilitate sua bona in prouida beneficia et utilitate conuerti.

Finis de [illegible] tractatu contenta de talib; bonis in usu pris [illegible] iusta opinionem. Sermonis pro missa celebrante l. paupertis et religiosis personis vendere vasa

ne bona inventa ad ea ut dictum est pertinentia.

Item bona fortuita inventa ad D. Dominum spectant ubique exhibere ac dominum talium bonorum certificare debent inventis officiis et [illegible] scilicet aliquin ad non evenient fortuita tantum mutua inventa.

Item regulariter pro personis ac legis particularibus prescribentes observandum quod ubi dant ultra c. legis in foro consilii prudentis decisio ad ipsum nempe de legis.

Item in rebus stantes cum condemnatione quae et inventor ut dictum talium bonorum inventor sit pauper et facultates habeat sibi retinere talia bona de quo simplicetur ac dni intentione avare debeant ad valorem et non exigere a quo dno inveniat aliquid mercedem conservationem laboris et expensis pro inveniendo dno facti.

Item thesaurus inventus non exigendus in aureis pro nec bona inventa quae exp. non sicuti et solvere debet mens dni thesauri ac dni rei inventae et [illegible] ut dictum est.

Item cum quod diligenter et pro thesauro quae dubitat et in dubium deferunt doctores quidam dicunt res tales non censeri mobilia adeo: et res pro occupanti et caveas dni: certa dubitat et in ipso quae inventa et dnus incertus adeo: cum sit res dubia dni rei dei inventi aut dictum dicti dispositum adeo et addictae: supp. no: supp. res thesaurus inventa antiquae cum inveniat haec dubitat nulla existat rei mobilis necessitatem ipse tolli supponit certitudinem nec ulli heredi ibi portant possessionem inventi probatur.

Item thesaurus posse dni non nullius ea ecclesiam condictos inhibendi sibi diligenter illa proferre dicit dicta apud se ea censendo apud quem nulla ea pertinuit et cum per testatoris memoria gerari in testatore utpote id defuncti nullius vel dubium hunc adhuc bona, certa inventa voluntate testantis expressa dant dubium hi eindem heredi agendum dubitat bonum quae servant testatoris in quae nisi dubitat aliquis testatoris nulla in testamento scripto brevi in quae de memoria fundi non aliquis fit per hostes illis qui thesaurus absconditi in nullo scripti nisi fundi et moralis non dubitat sicut thesauri dni apud nemine ea caveas inventa adhuc dubitat dni alicuius cuius nullus fit nedum moralis ante genitore

Aliqua de causa diuersa sit de celeri modo aquirendi dominium alterius quae est minus in longa-
prescriptione: quaeritur aliqua quae petitor ad alios habet effectus praeter id quod omnibus notissimum est de quo instituendo est quaestio in Theologia scholastica
de Lege, & Restitutione. Tit. IV.

De Prescriptione.

Accedimus modo ad reliqua quae pertinent ad eam notitiam quae debetur de iustitia
captiua et debet instituendo de prescriptione seu usucapione ad aquirendum ad eundem effectum:

Nota: Quod usucapio est prescriptio rerum mobilium legendo possidendi uidendi modum uidelicet
ut causa aliquod tempus habeat prescribendi in re tali quod definitum mobilium iuris ostendo
usu capere ex uirtute et ex lege usucapio. Et nihil aliud est quod aquirere per
usum continuato prescribere nihil aliud est quod extinguere debitores per alterum
habet ad talem rem habendi aquirendi per talem deprehendere valeat unde uidet id in ea
uno uerbo uerbo sit ut res quae prius erat Paulli fit tua si ipse usucapiat et prescribendo
Paulus prescribat uerba usucapionis seu prescriptionis plura uenerunt examinanda unde
Quaeritur quot et quinam conditiones requiruntur ad prescribendum
Dicendum est quatuor quae sunt possessio bona fides iustus titulus, Reliqua tempus debi-
tum.

Possessio est alicuius rei alicui facti. Hinc patet definitio rei corporei et incorporei et iuris dom-
inicalis nempe et aquirendi rei amouibilis talis prescriptibilis huius conditionis. Quae
corporalis aliqua actio quae sensu possit percipi ex qua uideri dominium hoc nomen
possessio est conditio ad aquirendum et rei corporei mobilis immobilis. possessio in-
corporei dicitur ius insistendi alicui rei tanquam rem non prohibere possidenti dicit res ipsa
Theologis tota possessio iusta partitur in continua discontinua discribendi rei ad differentiam
et diligentiam dicit tanquam rem qua ipsi quis continuet notitia aliqua non inter-
rupta possessio est habet in tutore nomine possidentis et pupillo dicit non prohibita pos-
sessio quae quasi habitualis communis ex prudentia facti ubi absente cessante phisica tendere
corporali et durat ad ius aliquod aquirendum durare et possessio non quidem naturaliter ab
exercitio corporis et actus sed ex uoluntate alterius potentis dicitur non nisi nemo absti-
nens ad prescriptionem requiritur possessio ex regula illa iuris in bonis incorporalibus prescrip-

non prescribit ubi notant auctores aliqui approbant sufficere possessionem ecclie.

Hinc fit ibi non currere prescriptionem ubi reperit impedimentum seu defectum: seu inhabilis possessor, puta si filius familias seu de se vel inhabilis persona puta filius communis, vasallus &c.

Bona fides que nihil aliud est quam mentis existimatio: sic correspondens regule iuris quod possessor male fidei ad tempus non prescribit. Hinc fit regula ad ut prescribat requiritur bona fides dubii talis non est alienum aliquem in fraudem eius usucapiens.

Quere an dubitans utrum requisita sit mala prescribat necne.

Resp. magistri gestientes cum hoc dubio si dubius post inceptam prescriptionem comperit, si prescribit ex dubio bona fide excludit dubitare in bonam existimare, immo existimare sicut prescribit ex legis cautela ubi in dubio melior sit conditio possidentis.

Dicit nec inde casu dubitans bona fide ex ipso quod dubitat non dat bonam fidem specul: ama transeat practica nec ex hoc de facto tenendum curis aliis sit melior in delicto.

Si titulus non requirit specialis aliquem beneficio prescriptionis ad acquirendum dominium indigens, id est habilis prescribendi sibi in aliquo casu modis quibus aquiritur dominium in occupatione traditione &c.

Patet tempus requisitum ad acquirendum res prescribendo requirit unum ad mobilia triennium ad immobilia decennium inter presentes, et duplum inter absentes. Duabus premissis declaratis indigent ff. res immobiles et particularium declarat locum prior. ff. nisi fuerit adiecta ad bona principis destinata in subsidium alicuius rectoris continuata prescriptum indigent ff. bona immobilia dicta demane ad bona pertinentia ad regni coronam. cum: dicta principis in subditos non cadit nisi prescriptione immemorabili. de prescript. legis et consuetudinis statuit in proprio tractu.

Quere an aquisitio dotis prescripta dicit licita in bono coniugi

Resp. est pro equivoco aliis requisitis auctoritate illud licite aquirit sed usucapiens aquirit Resp. auctoritate pontificis mandatis ga hosp. ut dominium transferendi domina in ista decem mi: pro ga utrumque iuris canonici et civilis approbat prescriptionem hospitalium dominium aquirendum declarat.

Dicit hostiensis canonici civilis in ff. et c. conditione utrumque volens approbare prescriptionem.

en que pt̃ deuenit dessid̃ ciuitd restitutñs &c. restitutio ē actio vsq̃ ad alie: iudicio stabit ciuis a quo ffiniu̇m fuerat delatu̇m quousq̃.

Art. 1.

Qualiter q̃z dicit de restitutione

Quero p̃: an et quare restitutio pertineat iuste comutand.

Et p̃: pticare ad iustã comutaũ quoꝫ vod̃ q̃ affert̃ dicit̃ &c. et declarand.

Et p̃ dicit̃ ad cd̃ uidet̃ pertinet restitutio ad quã pertinet dare unicuiq; q̃ suu: hoc pertinet ad iustã comutaũ ut patet ex dictis. Sed ad primu: pone aliquẽ in possessione stabili a quo fuerat ffiniu̇m directe ēpti dare q̃ suu: ergo ad eũd pertinet ad quẽ pt̃ ant̃ q̃ hẽat ffiniu̇m ex una pte hẽat unu: q̃ priu: habuit et non aliud de iure quod rationi insit stabili dat ipsi q̃ suu: sicut: videt̃ ad iustã comutaũ.

Ad unde ht̃ non de actu iustã comutaũ ē restitutiu: q̃ restitutio prest hoc q̃ dare unicuiq; suu: respicit et principaliter stabit ffiniu̇m ad unicuiq; ht̃ re: spectu: ista obligt̃ et non ē speculatiu: ideo non excedit restitutiu: ad ipsu: iustã comutaũ.

Quero p̃: quando ille tenet̃ restituendi. scil. declarand̃ assignant uncia vel alienand ēptu: ad quẽ pt̃ &c.

Et obligand restitutiu: ovii ex cure alteri ffiniu̇m terre spũ ex ce: ept̃ ovii obligt̃ restituendi ex quo ovii obligt̃ dandi alteri q̃ suu: ex ce: pte ad pri: tinu: stabit ffiniu̇m terre. sed ista ovii ex cure alteri ffiniu̇m terre q̃ ma: patet ex dictis respondeo in hoc ad q̃ quesitu: primo: q̃ ille alteri ēva: dit uncia tenet̃ ipsi dare q̃ suu: ē tenet̃ ri. de sancto hẽat dare quod si quando posset hẽat ille uncia nota fiscella q̃ ad huiusmodi ut exp̃mit ver̃ pe: dit ad pristinu: stabit ffiniu̇m terre quod dicit restitutio supra quẽ dat: tione: hoc posito ad unde dicit quod uidet̃ uncia restituenda.

Dicit̃ p̃ ovii obligt̃ restitutiu: ex contractu ꝑ contractũ assignant uncia p̃ ad̃ q̃ si quis hẽat mandat̃ et quidam tu solutus presti: dissent pecuniã ei iuste q̃ tunc incumbit hẽti obligt̃ restituendi ex contractu exemplum equi: [illegible]

aliquid aliud precipiat ut festa celebrare observari &
non precipiat ad actualem
requisitum ad alia prohibita addendum & addere debet tunc in signo legis intendit &
ut cessat a tali prohibito ad eos: tunc precipit ad hoc ut festa celebrare quo patet.
Ex precepto veteris testamenti & festa celebrare non quod sic quia aliud apud eos observantes et non precepto veteris testamenti & precepto actus ut
festa celebrare & alia requisita ex precepto veteris testamenti & precepto alicuius requisiti
& requisitum patet in notabili prima: veteris testamenti & actio quia precepit ad requisita
ad iniuriam procedendo quia adhuc durat ex precepto veteris testamenti & precepto actus
ut festa celebrare: ergo patet ex notabili ante penultimum ex dicti contrarium. ergo
precepto veteris testamenti reducit ad 7m decalogi: non festa sanctificare sed hoc requisitum
patet ergo.

Hinc patet ergo respondendum ad fundamentum ante oppositum ad primum dicendum ma:
precepto quod actus positus non ut festa celebrare & aliquid non ita sicut
ad actus ut festa celebrare ab aliquo prohibito tunc in inducit vos precepto ve:
:teris testamenti & ex consequenti requisitum ad actus dicas modo ex precepto veteris testamenti & ad
matth. 12 in casu quamvis actualis non autem in casu festa celebrare. Hoc
exemplum in hoc precepto iniuria & ideo non obstante modo apparenti actus requisitum
& prohibitum causa comestionis

Ad 2dum dicendum ad obligationem veteris testamenti ubi legitur iuvis alicuius ergo precepti ad actualem
veteris testamenti ubi legitur iniuria precepti ergo ubi legitur precepti ad actualem quia videtur
esse quod licet ad actus & non ad requisitum & ubi legitur iniuria precepti ergo ubi legitur
iuvis intulit ergo

Ad 3tium: ad illud quod iniuria in alterius iuvis infert quaestio de iniuria ad quod
ad precepta est: tenet implicando ad esse veteris testamenti ac: tu nulla intulisti iniuria
: uria dei requisitum ad dicendum esse quod vi quia iniuria illud licet ad hoc: quia ut vos
ut inculpabiliter iniuriosa

Ad 4tum requisitum dicit iniuria dicens iniusta ad emptor in talli casu nulla iniusta ad
patuit ergo nec iniuria. Sed 2dum dicunt ma: requisitum dicit iniuria ad hoc: iniustae
mati ex dicens: hoc: iniusta potius ne: ma: ad dico emptor in talli casu commi:
:sse iniustam quia licet in iuvis alicuius iniusta iniustae non autem iniuria

Quomodo observent quoq; tus restitutiny.

Ut exacte adimpleat quoq; tus restitutiny, observandu quæ sunt quæ fuis pag:
:tis examinant movalisty. considerandu. quid, qui, cui quantu, qu:
:omodo qđo dñe quæ loco. ego actio actu immo unita condic nẽ a violan:
:tio inhibitudo vendo ora [illegible] consistau. ga particulariu dñe:
:ni. potuerunt apud doctores qui dicunt mala ex professo habitant

Circa hunc exactu adimpletu quoq; tus restitutiny, quo ad ea quæ requiruntur ex parte ipsius status iuris, a quo fit ipsius restitutiny. recte dicitur restitu:
:uny in eodem ente in ipso sui remanet prius habita.

Primo igitur sit quod restituens sit naturaliter ens restituibile sit actio cessans a retentione rei alienæ. sic restituens dicitur qui desinit a retentione rei alienæ. sic dicitur cessare a detentione qui actu desinit detinere. sic dicitur restituere qui actu desinit detinere.

Secundo quidem requiritur sit restituens naturaliter ens restituibile sit actio separativa rei alienæ. sic restituens dicitur qui separat rem alienam a se. sic restituens dicitur qui separat alienu a sibi.

Tertio autem requiritur sit restituens naturaliter ens restituibile sit actio reponens aliquid in statu iuris a quo fuerat deiectum. sic restituens dicitur qui reponit deiectum in statu iuris a quo fuerat deiectus. sic restituens dicitur qui reponit rem in statu iuris a quo fuerat deiecta.

Quarto quomodo modo debet sit restituens naturaliter ens restituibile modo tunc sit ibi quo ego, et ubi restituens actio restituens a se separata iuris legis.

posse conbingat.

Contra. Quia restitutione executanda ad quam sine qua non tenet reducere ad statum impositionis in debitore et indebitatio facta in creditore. Debitum imputatum et soluta ipsi creditori

Hic est sufficiat. Tollit executa. Licet a restitutione quotidie quae potest restituenda non urgeat. Tollit non urget quotidie. Cessat potest in uno sine quo obligari non posset in alio. Ad impossibile nemo tenetur. Cessat exigit. Petrus in Paulo sine qua non datio debiti in duo exigit. In unius et debiti alterius inuidi correspondent.

Quoniam. Si quando imposita restitutio illicita ex nimia moralis. Moralis ut impositio respicit. Dl. adde. Quando moralis imposita debitori non est inuidia nisi creditor ei sed negans restitutionem. Si statim imposita moralis non potest si non restituat pro ea re restituatio et imposita debiti moralis quia nisi esset moralis cessaret moralis. Imo aliud dicit. Tollit in duobus civilia duo. Moralis non.

Quoniam. Si quando exigit sufficiat animi solum fundamentaliter quia consistit in mente quia in actualis quia consistit in mente actus exigendi debiti.

Hic est. Si sed dicunctio sufficiat. Sufficit fundamentaliter quia cessante causa debiti cessante creditore cessat debitor. Sufficit actualiter quia sed creditor actu non exigit nisi quando exigit sed non est inuitus.

Dicit si Paulus ignorans proprium quia sed obstinatus scit creditor debitum huc huius debitum teneri restituere et in nulla est in Paulo exigit actualiter quia non est actualis exigit non excusat. Dicit similiter quia creditor sit amens et intantum. Dicit ignorans. Quando solicitudo. Licet exigit sed creditor actualiter quantum ad actum exigendi debitum ad quae sufficit. Proprium quia sed non declarandi debitum alicui cui non competit. Sufficit. Secundum id sed non alicui numero proximali ad quem pertinet sine quibus non constet de oppositione ex lege civili. Debitum. Ignorans creditor. Licet sed dicit exigit et possent actualiter exigerent actu debitum. Addita addit. Amentia et inadvertentia. Ignorans non sine qua non tollit contentus cum actu valet actum sine incapax. Ignorans tutoris curatoris pro quia ignorans

:ssi inuitos et hoc sufficere.

Quoniam ꝓ inopiam quis impotens censeat ut a restitutione excuset.

Ad dodecimum cui[us] agnoui hos casus. ꝑ. q̃do ei[us] extrema uestis: et ꝑ grauis. 2ª. q̃do nam restituere abig: notabili detrimento honor[is] cui[us]. ꝑ. q̃do restituens honoris 4ª. summo et q̃do hoc nequit abig: cautura ꝓuisꝯ charitatiue ꝓsen: 6ª. q̃do non restituere abig: expensis excedentib[us] summam restituendam. 8ª. q̃do creditor alibi: ubi nec potest ipsa restituere creditori longe agenti. 10ª. q̃do expensis alias restituendo quo casu ipse non tenetur ad restituendum modo non detrimentet restituens. et euidenter tenetur ad expensas ad certum iuxta ꝓsumptam creditoris uoluntatem cui debet: modo teneatur expendere si tacens non requisiuit. aduenit aliquis 4ª. casus diuersus religionis ꝓfessus. sed meo iudicio exclusa alia ꝓdicta obligatione quia in hanc ad religionem ꝓfectum: ordinem quem debet ita intendam suam mente ꝓpria actu alios ꝓsequi cauere. unde creditor: ipse recipiens in bona ꝓfessionis et talia bona et substantia ipsius creditoris obligatur: ueruntamen clamanti ad creditorem suum ante ꝓfessionem suam ꝓsequi quamuis aquisita recipienti non teneatur bona monasterii satisfacere debiti ꝓprii. sed ita ipse bona: illa post ꝓfessionem aquisita sunt bona monasterii. non alias de bonis post ꝓfessionem aquisitis non tenetur soluere debita ꝓpria. 5ª. quis aquirat monachus aquisita: alteri. 7ª. nemini. ad cuius ꝓfectum religionis huius monasterium impendat. 9ª. quid alius iuuet: cum iudicium ꝓprium. in hac actu exercitio bona monasterii et substantia ipsius obligata: habet creditor in non ꝓfessum monasterium ipsum aquisitum recipiendo in sua manuum non sibi. sed creditori aquisitum. et ꝓfessus ꝓfectum non monasterio. quamdiu quasi uiuat uelit aquirat sed creditori.

Questio ultima.
De Iustitia distributiua
Artic. 1.

Quomodo peccet ꝙ iustitia distributiua

Quid sit iustitia distributiua. et quidnam in ꝑ. questione artic. 1. uocabulo quo ibi dictum sunt ꝙ hic alia examinanda remanent. et ꝑ. quomodo peccet iustitia distributiua ꝓpositum.

Nota: accipere personam inhabilitatem quod bene vel specie ex modalitate bonorum ad quam distribuit: debitum impertinentiam vel potius ad personam ipsam quod est merito dirigibile scilicet personam: quod accipitur qui in collatione beneficii ad assistendum divinis officiis magis attenditur quod ad vitam et scientiam.

Secundo peccat ea iusta distribuendi si accipiendo personam bonorum contra distributionem intervenientem.

Tertio accipere personam in distribuendo bonorum contra distributionem talia bona non sunt proportionaliter communitatem tenetur et peccare ea iustitia distribuendi iustum quod omittit exigua materia iustitie distributive explicatur loco citato; materia consulat ex motu.

Dixi bonorum certis quia non obstante prauam distributionem bonorum teneri ea iustitia distributiva secundum ad exercitium iustitie distributive requiruntur bona certis vita ad peccandum contra iustitiam.

Dixi distribuendi bonorum non iuncta meritorum propinquam accipit persona in mala bari publici et tu non peccat ea iustitia distribuendi si falsum existimare et bona ista publica ad hoc ut distribuantur peccat ea iustitia distributiva. Et ad aduersum quamvis bonorum ex certis ipsa statutis et designatis tu non respicit in talibus bonorum iuxta bona certis et mala certis distribuendis. Secundum iniquum distributor ad quem pertinet accipere in mala bona publici nequit ut iustificet ad hoc ut talia bona distribuat publicum quia distribuendi conferri alicui pecuniam quia sui ex data sicut elevatis et huic scilicet conferri bonum publicum.

Ultimo ad illa solum prouidet dicto peccare ea iustitia distributiva quod distribuendi ex officio debitum distribuendi bona certis accipit in talibus distributione persona modo explicato.

Art: II.

Quo sint eligendi ad dignitates ad beneficia ecclesiastica.

Circa quod in hac materia procedendum et habet quemadmodum dictum quod probabiliter: quod sit dignus sufficiens et meritus contra quem non adsunt quod debeat.

Secundo obligatur electores ad quos omnia munera sui status bene et rite exercenda ad hoc ut eligantur ut in ordine dirigere ecclesiam quia ex officio intendit excolere et ad ea quae recte munere preparare.

Hinc sequit q° non teneat ipse eligere indignu qui ide ei ac officiu exhibeat
quo facilius animu dni conciliet decore et fructu conseq.

Hinc 8° sequit tenendu ea respectu patroni beneficii onera quæ ad ejus curam
q° ecclesiæ ecclesiastica animæ utilitas seu intentio commendando pos
: sessori obligata ex labore ei subeundo q° ei contingit eligibili quæ ex dem
: tuo dicuntur magis cauendo ne officium sit inutile quam
~~officium~~ denarius sit magnus ejus officio.

Præmitto 1° difficile dici ex qua absoluta episcopabili dignitate aut simplici officio
: cio inueniri in Ecclesia obligationes onerosas in tantum graues certe
: nisi et nisi ad grauiora officia. hinc sapientiu: sit ac prudentia pri
: mitus eligendi animu subire onera quæ habent et ut nisi ab omni
: culo existimati cernitur nihilominus ejus recusantibus.

Hinc sequit 2° eos magis subire gravia officia eligi indignu quo officio gestat
: ubius et gluus exigit 2°.

Sequit 3° eos regulariter qui digni censent absolute loquendo ex indigni ad be
: neficia comparanda ad magis indignos et dato respectu ad patronu magis ornatu
et charitate dignos vocari.

Præmitto 3° certu esse ad obsequiu cultu dei ubi eligi dignitate nec licere eligere minus digne
electio facienda sit meritis et præmiis concurrentibus bene. nisi ille qui præponit concurrenti
ex mala tali causa obligatus ad eandem beneficia non curabit dignitate sed ejus in tali concursu
dignior fuerit et talis indignior ~~sua~~ quæ tali causa inspecta aquirit status
ius et ei non eligat in manet ea electoris creditor compensatione ei tuta
: ue ipse det.

Deducitur 1° tota difficultas ad hoc ut sit vitia occasione concursus eligendi ut
: dignior ad beneficia tam bene fundata an is sufficiat eligere non indignu.

Dicto stare probabiliter videtur contrahit regulariter culpa grauis qui ad beneficia
beneficia præsentia alias curæ sufficia non eligit dignior et eligit dignior malis
non gerebit nec dignitate ejus nil aliud sit quæ quiuis aliquis quadam sicut dominus
ad eos: cultus dei fortis non suscipit magis ornatus

2° p. Bonacina q. 1. de sacr. pœn. q. 1. 24 cap. 1. de reformatione dessinit eos omnes tales

peccare quere quos dignioves ut ecclie magis utiles ecclie caveant p̃fecit d. ligat non curaverint quos in ecclie regnat. Ita dignus ecclie ligere innuit ecclie nec, vitiosi ecclie ablegenda nobis agit ecclie ecclie ad cuva aray.

Ita. Si vis tenet eligere non indignu vel dignu go tenet eligere magis dignu. dic ecclie p̃ consequ ecclie eligeres minus dignu ligere absolute indignu go tenet eligere non indignu tenet eligere dignioves ecclie. vis dignior ecclie absolute dignu ecclie dignioris ecclie absolute indignu p̃ aray ga vacui admodu erunt quere dignu erunt aliqua cuva ut p̃ueniat ecclie go vix ecclie erunt absolute digni qui ecclie manu cogit ligi: ligi.

Ita. Si tenet electo ad cuva adhibere ne ecclie p̃sonat periculo sordidi ecclie aparuit indabile ecclie ecclie minus dignu hoc ecclie dicendu p̃ratet ecclie ego ma: ecclie aray agit ecclie in de ecclie maxi momenti ubi de aray salute agit mi: go ecclie digo absolute indignu aray inveniant qui ecclie tenet ecclie dignioris ecclie ut ecclie nobat de ecclie quaah regnu ecclie dignior absoluta ecclie ecclie habere competit quos excludo inferiores ecclie et ecclie ecclie ecclie ecclie Vide argumt ecclie scire ecclie questione dnt ecclie supposit ecclie p̃cipit ecclie de ecclie ecclie ecclie Paulu inde quos Deus excudat tenet ecclie. go tuta conscia eligi Paulu ecclie non ecclie ecclie pabit conclo si non ecclie dignu ut eligat go ecclie simul dignu et indignu dignu go ecclie in casu supposito indignu go eligi requit. Ita. Dic quod Paulu in tali casu ecclie dignu comparatue ecclie non absolute ecclie sup̃ indignu comparatu ecclie tali: ecclie regula tenet ecclie ecclie inquo ecclie charitas tenet ecclie quod medicu ecclie conducti ecclie dignu ecclie ad curandu non ecclie regnu absolute sed attenta pastorali officio ecclie. Ita in loc tali ecclie ecclie et casu p̃uadere eligendu ecclie non ecclie instanter ecclie dove ecclie tenet tanquam economu ecclie sicut go economu non tenet eccle: ecclie ecclie optimu ad cui dei cura ecclie sufficit ecclie dones ordinaria ecclie: quevat ita d. Ita non cuvavit gravitas ga ecclie ipse ecclie cuncta vos requisitos ecclie cavitas eo ipso quos non cunctos ecclie ecclie et cuncti idoneos ecclie sollicitudine cuncti ecclie hic cuncta in electione ecclie ut supra.

Gregorius nemine tenet tutiore p̃ eligere ecclie attrahere ecclie p̃uadentes ecclie eligatis dicta p̃ecipiat. Ego tutius p̃uadat ecclie dones ecclie ecclie dicendo hoc in nullo non ecclie et salus p̃ualent ecclie an ecclie nunc ecclie quia dones ecclie nunc ecclie eligi. Ita. Patet ecclie nemine

tunc sic. l. Rubr. de Sigere in comparendo doctores, et magis graduatos non sit sigillum nullatenus
si non vult conditio pro. qui in matrimonio celebrato attendere fundat.

Qui in dato casu viri eligi mingy doctor aut graduatus ac tam hoc unum vivere consuetudinem regionis ipsa loquitur
de doctore canonico vel de legum vel canonum doctore aut graduato publice conscripto in conservatorio ad effectum
effectus quod est regularis, cum privilegium doctoratus fundat se adhuc in aliquo dignitate ecclesiastica
ipse diuturnitas supponit, ut indigere ad alterutrum l. adhuc.

Hinc non de statim dicimus aliquem electorem illa quae de et requisita ad studium
conferendum potius aut gradus quae quoniam habituri maiorem utilitatem subditorum
l. ad alias utilitates magis communes utilitates quae circumstantias valuit adjungendo.

Quare hic an sint aliqui casus in quibus liceat Regere minus dignos.
conclusio enim procedit regulariter.

Qui in quatuor casibus a culpa adhuc gravi excusari electores minus
dignos. primus quando deest pars utilis magis utilis —

l. hoc pauci accessus in dignitate l. vel pauci momenti in ecclesiastica a. qui dig-
dignioris reservat se industriis beneficiis maioris momenti. 2. qui hoc sit ad inv
ecclesiae electus magis indigni quae praeficit publica nisi Regens mediocris. 4. qui hoc
praedicat hinc ne dignioris sit illud remunerativus, immo se ipso ecclesiae dignio
dari in quibus tamen casibus excusat. hoc excusans electus qui sic minus provident
: omnibus prudentia ex officio imbuere.

Tit. III.

De Imposicione onerum et Gabellarum.

Quantum examinandum sunt quae ordinationes quaestio pertinent unde
Quinto. quid sit Gabella.

Gabella genus ad ea quae praestari subditis solvunt, unde et praetorius gen:
: tributo ut legale, Collegium Victoriae de tributo civili genus quae Principi
imponit solvendum subditis iuxta cuiusque facultatem et bona ut
: endum ministerium et dignitatem Principis. Collegium civile genus quae Principi imponit
solvendum pro mercede pro contractu. pro quo ea ipsa dicimus imponitur sunt tabulae.
Collegium vero gen. civile genus, quae solvendum imponit alicui ut

Ho. s. si ocij veij. ut[ilitatis] ff. unica gabella solu[tis] reb[us] nisi in casu p[ro]uidiat. ex ce iniusta
Ll. ga tunc de ipsa uerisimile ad unguem reb[us] dubitando sup[er]ij poss[un]t si attenta conditione.
Ho. si ocij veij. ut[ilitatis] ff. unica gabella solu[tis] reb[us] nisi in casu p[ro]uidiat. habe[n]t gantz ex
iniusta.
Ll. ga neg: habit saltem gremebria qualitas ex[is]t. pauperu[m] et auxiliary nessij reb[us] contenti sint
nullo modo tenebunt grauamen unde pret ut supra no habit tantu[m] ut ex tanto grauam
ex tu ex alia p[ar]te aliquo tanto modo in ij cingulis reducit[ur].
Neg: dicy debe[n]t no habit ritu ipsi imputare q[uo]d ex[is]t[en]tes non nisi reb[us] extant. sed ex[is]t[en]tes neg:
nisi non habilit[er] q[uo]d in pauperu[m] mendant in p[ro]cessu ex gabella emergenty q[uo]d non ex
habent quin ex mendant in p[ro]cessu ex[is]t[en]tes rusta regula cum alijs ex[is]t[en]tes dicende ut dicu[n]t:
existend[es] non absolute ex[is]t[en]tes ad esse ad esse, sed ex[is]t[en]tes ad esse, bene ex[is]t[en]tes ad esse
existend[es] unde non ex[is]t[en]tes habet[ur] cum ipsi ex[is]t[en]tes nec ad huiusq[uo]d nisi decem[ur] imp[on]i
ad ipsi ex[is]t[en]tes ad no habit[ur] mendat.
Ho. si non ex[is]t[en]tes mendat[ur] imp[on]at vel nessij illicite ex condemnando tanqua[m] ex[is]t[en]tes
Ll. pt dan casu singula habis gabella ex[is]t[en]tes ex[is]t[en]tes assignando cuiq[uo] ga ut sup[ra] rusta
imponi gabella nessij vel ut ex imponat alia vel non nessij ex ta ut ex alia: resul:
tet beneficiu[m] vel[is]: de quo ipsij ritu[m] ad valde sperent[ur] in casu tanta ex[is]t[en]tes
onerent singulis distributu[m] quantis singuli beneficij percipiunt ex[is]t[en]tes ex:
pirico clanty singe tibi statuendu[m] ex beneficiu[m] publicu[m] et pauperu[m] participet ut duo
et a primeye ut ex tunc sic poterit imponi supra vel nessij gabella grauiter tu
que dy ex[is]t[en]tes primat et ultra ipsi gabella supra dy non nessij grauis ut 4o. qui
solo: dicuntur habet ultra nisi tantu[m] cuiq[uo] oneris in medu[m] mendata obstringen quanti
comodi in quo consistit gabella neq[ue] ultra rusta. hoc pacto pubs posse conciliari loca
Quinq[ue] 4o. ultra mendare gabella sicut precedenta ex[is]t[en]tes. pro solutu.
Decimo 5o. posse gabella decerni ex[is]t[en]tes nunqua[m] ff. et ff. accidery ex[is]t[en]tes rusta pro gabella
dicit[ur] secuntur, quia specialis non excedat principes neq[ue] ultra dicit: veij: ex[is]t[en]tes
ff accidery pro ut de se sit excessiua ff accidery pro neq[ue] solent a plurib[us] defraudari et
tanta et non minor imponi ut comp[ar]atio ex nullor[um] defraudatione tota collectis ad
gabella ex[is]t[en]tes ultra ex veij: vel erat sic ff. ff. ff. ff. suffic[ere] ut alijs gabella ut dicit[ur] ad dicit solu:
ex[is]t[en]tes pro modo fraudari ipsos dicit[ur] sit imponi gabella ut supra.

tunc sec. l. habet de Neapoli in comparendo dotibus, et magis pro l. nam si Neapoli nubat sed non vult contribuere quia in mari debet attribui fiscus.

Et in dote cum dicit eligendi mihi dotem aut pro tribus hoc mihi videtur contra rationem quia eligendi dotem videtur de electione agere aut probare, consistit in conservanda dote attributa quia regulariter in dubio dotem videtur probare in aliquo legato vel ipse diversitas supponit, vel indigere de alterutra l. adhuc.

Hinc non est statim dicendum quod in quo electo illa quæ de re vel pretio dotis mihi restituenda probari non gravetur quia videtur habere l. adhuc ultra. magis minus de ultra quæ circa partes valuit adprobare.

Quæ vis dicis an sint aliqui casus in quibus liceat Neapoli mihi dignes. concludo enim procedit regulariter.

Et in quatuor casibus a culpa vel dolo graui excusari electore mihi dignes. primus quando datur pauperibus parentibus

---

l. hoc pauci accessus in dignitate l. vel, vel monachi in ecclesia attributa. 2. in doctrina vel recreari ex industria beneficia maiora minuta. 3. hoc hoc adiungendo scientia magis indigni quæ proficit patura nisi Neapoli mediocri. 4. hoc proficiat himet ne dignior sit illud remunerari, immo ex ipso ecclesiæ dignior dari in quibus casibus excepta. hoc excusat electo ea sic mihi provideat Neapoli: omnibus prudentia ex officio imbuere it

Lect. III.

De simoniacis electis et rebellatis.

Quia de examinatione dictum est quæ ordo servatus quoad personas pervenitur unde

Quæ. quid sit rebellis.

Vincen. rebellis generice ad ecclesiam quæ prælatus a subditis solvuntur, unde dicit proprietates: tributa exigebat, pedagia, datia de tributo civitatis quæ a principio pro. a quo imponit solvenda subditis in curia curiæ. publica, et bona publica provisoribus et dignitate principis. pedagium civitatis quæ a principe imponit solvenda pro mercibus transeuntibus. pro quibus exigendis imponitur quod dicit pedagium, seu gabella civitatis quæ solvenda imponit a transeuntibus

et in futurum non supponat maiestati in temporalibus ac foveat principe

Query 5. quando persone sint exempte a gabellis soluendis. Supponamus esse aliquem iustum motum eximi et in eum effectu maiestas vestra reuocat ad se et principes et alios magnates suos milites alios officiales eximere in perpetuum et inestimabile preiudicium laboris.

R. de iure antiquo omnes exemptas regulariter et ecclesiasticas personas viri saluo de iure humano quia plures nouos priuilegios fecerunt hanc exemptionem et de iure diuino diuiserunt regulariter quia excipiendi clericos coniugatos ut sect. ca. 5. et clericos negotiatores de quibus infra in causa diuidemus.

R. et multiplex textus iuris tam canonici sed ecclesiastici ut sibi apud auctores precipue quidem captus in excessibus grauibus, quia tam in sacris canonibus quam in Bulla cene domini gal. et ecclesiasticis exigere prohibuerunt collectas decimas gabellas alias onera non obtenta facultate a summo pontifice.

Query 6. quando mutuant nomine ecclesiarum aliqui uniri possunt diuersis et aliqui indiuersi, quatenus eorum exemptio extenditur ecclesiarum inseruire.

R. nomine ecclesiarum uniri diuersis pro eorum seruitio tonsurato, et non seruant tonsuram et alia requisita ad priuilegium pro a. 5. beneficiatis, 6. aliis religiosis alterius ordinis et nouitiis immo et religiosis militibus quidem uxoratis aut casti[tate] viduis 7. indiuersis mutuant coloni colonis et emphiteutis regulariter quia alia quidem diuersis apud regulares mutuat et non cogit ga requirunt colonos aut emphiteutas diuersis: similiter diuersis grauant, quin grauamen indiuersis et tales apud ipsos regulares sic in exercitiis minoris prouentus cogerent recipere.

Query 8. supra quando bona ecclesiastica tales exemptos.

R. supra dicta de patrimonialibus et de nouis acquisitis ut dictum est ga canones eximentes non loquuntur de bonis ecclesiasticis assignatis, sed de bonis ecclesiarum et spectant.

Query 9. quid circa stipendia seruitia negotiatorum.

R. quod uis supra quia tales et negotiatores teneri seruitia soluere gabellas ipsorum et sic tam ipsis dari pro necessariis quia tales religiosi nouitii non tenentur seruire negotiationi gabellas soluere nisi forte tribuendo ipsis monetam pro gabella soluenda et clamum. Tribuendo illis in quibus excipit casus negotiationis a clameo immunitis, a. pro de uicis

va cap: fenali de vitando homicidio clerici, ubi Episcopo precipit ut si clericus furtum moneatur a negotiatore non restituat ut non excedat quo minus de suis fa: cultib⁹ statutis patrie subeant ubi nota q̃ ponitur ibi loquit de facultatibus eccl et non tantum de dict⁹ rebus quas cadit negotiatio. ibi nota q̃ loquit de facultatibus ut unde non teneat solvere pro bonis ecclesiasticis q̃ ista propria sua non sunt

Art: xlvij

De officijs secularib⁹

Item officia secularia seu laicalia quedam sunt de facultate ecclesie quedam vero non, que de beneficijs ecclesiasticis modo personali, pacis capitis, an sit ad ipsa eligendi sint dignitates, vel alia ecclesiastica in vacatione huius et facultatis cum in Ecclesijs electivis: Archiepus teneant tribuere obedientiam Rectori: qui ad immunitatem ecclesie a quibuslibet preiudicio tuendam teneatur ca. tuitati pro ecclesia mittere dignitatibus: aliis de ministerio ad ecclesiam pertinentibus diligenter providens cum venerit ad eum vacantia: quo pacifice possit pro posse emunire.

Si propter officialitatem emerserit preiudicium Rectori: et in Curia ad officialatem dignitatum eligi soleant. vide glo hoc patet littera. et ibi burdo. circa principium. contemnit. et propterea de tertio cum dilecti. autem domine alamanne. ubi dicunt tenetur. vocare testes: unde pariter dicunt. pro hoc facit glo aliquo minus digno eligat non tamen videtur grave preiudicium Rectori: qui non statim exhibuit pugnum vel pugnos aut baculum aut in ecclesijs

Secunda. Rectores de beneficijs laicis non remittunt peccata ca commutatum vel eligere: ut minus digne ad hec ita peccare possunt ca alias tenetur remittere. Legatis ca Rectores subditos sic et quos legis obligat. ca. auctoritate ecclesie qui propter vespertinum in principio de sententijs.

Tertia. in nullo casu Rectores eligunt absolute in dignitatibus ecclesiasticis. in. cap. v. quia de. con: ecclesijs ecclesiasticis.

Quarta. facultas a Rectore vicecomitis copia dignitatum beneficiorum laicis quod ecclesiasticis unde cum subtrahit periculum ecclesie unde ad ecclesie mobilium recuperandum

Quinta difficultas ad officia secularia sint mandata civilia seu an licite valeant: ipsis exercere. et negue respondeatur per formam quod hoc valeat licitum ut: